

January 2024 | HR

This page is also available in:

- ES
- BG
- CS
- DA
- EN
- DE
- ET
- FR
- EL
- IT
- LV
- LT
- HU
- MT
- NL
- PL
- PT
- FI
- RO
- SK
- SL
- SV

Available Languages:

UREDNIŠTVO

Prihvatiti promjene i snalaziti se s izazovima u 2024.

Drage čitateljice, dragi čitatelji,

Godina 2024. bit će godina promjena, ne samo u Europi već i u cijelom svijetu. Dok se na našem kontinentu pripremamo za najveći demokratski događaj, odnosno izbore za Europski parlament u lipnju, u više od 50 zemalja diljem svijeta, uključujući SAD, održat će se nacionalni ili predsjednički izbori. Doći će do promjena u političkim konstelacijama i stvorit će se novi putovi.

Izbori za Europski parlament bit će pravi test povjerenja građana i građanki u Europsku uniju. Posljednjih smo se godina suočili s izazovima bez presedana, pa će izbori biti prilika da nam europski građani kažu je li Europska unija položila taj ispit. Budući da je za građane EU-a najveći prioritet borba protiv siromaštva i socijalne isključenosti, Uniju čeka zahtjevan zadatak. Inflacija, nesigurnost zaposlenja i opći nedostatak ekonomske stabilnosti plodno su tlo za strah koji tjera vodu na mlin populista i ekstremista.

Zadatak nije lak, ali EU može zaustaviti taj trend. Moramo početi komunicirati s biračima, saslušati ih i omogućiti im da iznose svoje stavove. U tom kontekstu s ponosom najavljujem EGSO-ov prvi Tjedan civilnog društva koji će se održati od 4. do 8. ožujka. Na tom će događanju građani i građanke svih uzrasta diljem Europe sudjelovati u dijalogu i iznijeti poruke za nove čelnike i čelnice EU-a u sljedećem sastavu Europske komisije i Europskog parlamenta.

I EU će se morati snalaziti s novim izazovima. Nedavna povijesna odluka donesena na sastanku Europskog vijeća u prosincu o otvaranju pristupnih pregovora s Ukrajinom i Moldavijom i o dodjeljivanju statusa zemlje kandidatkinje Gruziji označila je ključnu fazu proširenja. Sada je na zemljama kandidatkinjama da provedu nužne reforme, ali i čelnici i čelnice EU-a obvezali su se na razmatranje unutarnjih reformi. Zaključci o tome očekuju se u ljeto 2024. I u EGSO-u radimo na tom pitanju kroz postepeno uključivanje članova i članica iz zemalja kandidatkinja za proširenje u naš rad, odnosno u izradu naših mišljenja i sudjelovanje na plenarnim zasjedanjima. Nakon što smo objavili poziv, u postupku smo odabira novih članova i članica, a u rad ćemo ih početi uključivati na plenarnom zasjedanju EGSO-a sljedećeg mjeseca.

Sve će to pomno nadzirati belgijsko predsjedništvo EU-a čiji je zadatak dovršiti zakonodavne predmete i pripremiti izbore za Europski parlament. Ako ste propustili predstavljanje prioriteta belgijskog predsjedanja, uključite se u naše siječanjsko plenarno zasjedanje.

Dok ulazimo u 2024. godinu, važno je imati na umu da promjene nisu prepreke već prilika za rast i šansa za stvaranje nove slike i izgradnju snažnije i ujedinjenije Europe.

Oliver Röpke

Predsjednik EGSO-a

KALENDAR

14. i 15. veljače 2024.

Plenarno zasjedanje EGSO-a

4. – 7. ožujka 2023.

Tjedan civilnog društva

U ŽIŽI

U rubrici „U žiži" članica EGSO-a **Sandra Parthie**, predsjednica Stručne skupine za jedinstveno tržište, proizvodnju i potrošnju i izvjestiteljica za mišljenje „Nova europska strategija za unutarnje tržište", koje će biti usvojeno na plenarnom zasjedanju u siječnju, govori o prijedlozima Odbora o toj strategiji.

SANDRA PARTHIE: RAZVOJ NOVE EUROPSKE STRATEGIJE ZA UNUTARNJE TRŽIŠTE

Od nastanka ideje o jedinstvenom europskom tržištu 1980-ih do njegova osmišljavanja i pokretanja početkom 1990-ih dogodile su se brojne povijesne promjene na našem kontinentu i šire. Otada se EU više nego udvostručio u veličini i broju država članica i suočavao s krizama i sukobima te okolišnim, gospodarskim,

socijalnim i tehnološkim izazovima.

Znatno se promijenila i geopolitička situacija. U Aziji se pojavila nova velesila i na mnogim razinama postala inherentni suparnik EU-a. Načela unutarnjeg tržišta, tj. slobodno kretanje robe, usluga, kapitala i rada, tijekom godina su pozitivno utjecala na gospodarske rezultate EU-a. No, ti rezultati daleko su od savršenstva.

Provedba zajednički dogovorenih pravila ponekad je prilično neujednačena, administrativni zahtjevi znatno su porasli, a kapaciteti za nadzor tržišta izrazito su ograničeni. EU se usto trenutno suočava s proturječnim ciljevima: zahtjevima industrije (ali i drugih nacionalnih aktera) za subvencije nasuprot pozivima da se ograniče državne potpore i zadrže jednaki uvjeti u svim državama članicama; zahtjevima za lokalnom proizvodnjom kako bi se stvaranje vrijednosti i radna mjesta zadržali u Europi nasuprot potražnji za otvorenim tržištima i pristupom njima kao načinom za zadržavanje troškovne konkurentnosti u odnosu na globalne konkurente i za pružanje cjenovno pristupačnih proizvoda potrošačima; pristupom prijeko potrebnim sirovinama za proizvodnju robe, od automobila, vjetroturbina ili solarnih ploča do kuhinjskih i vrtnih uređaja, nasuprot uvjetima opskrbe tim resursima, kao što su jamčenje radnih i ekoloških standarda i natjecanje s konkurentima za te resurse.

U svijetu u kojem se multilateralno dogovorena međunarodna trgovinska pravila više ne poštuju, otvorenost tržišta i granica EU-a, koja je ključni aspekt na kojem se temeljilo početno promišljanje jedinstvenog tržišta, nije dovoljna. Dapače, bez određenih zaštitnih mjera poput strogog nadzora kvalitete i sigurnosti proizvoda koji ulaze na tržište EU-a ili provjere ulaganja i povezanih ciljeva ulagača, mogla bi postati EU-ova slaba točka. U svijetu koji se udaljava od multilateralnih sustava temeljenih na pravilima i u kojem države sve više sprečavaju ili ograničavaju pristup resursima u skladu s njihovim nacionalnim interesima, ekonomija globalizacije i međunarodno integriranih lanaca opskrbe više ne funkcionira.

Unutarnjem tržištu utemeljenom na tim pravilima stoga je potrebna nova strategija, koju bi trebalo usmjeriti na nekoliko aspekata: europsku industrijsku politiku, okvir koji pogoduje poduzećima i MSP-ovima, poduzeća socijalne ekonomije, javnu podršku europskom projektu, dobro organizirane i učinkovite usluge od općeg interesa i korake za očuvanje i razvoj našeg socijalnog modela.

EGSO dovršenje tržišta kapitala EU-a smatra ključnim za produbljivanje jedinstvenog tržišta. Tržište kapitala trebalo bi se fokusirati na financiranje proizvodnje, kupovine i tokova dobara i usluga, i to pogotovo podupiranjem usluga od općeg interesa, održavanjem istraživanja, razvoja i inovacija u poduzećima i poticanjem poduzetništva.

Nadalje, prednost bi trebalo dati politikama koje pružaju okvir za inovacije privatnih poduzeća i potiču inovacije omogućavanjem pristupa poduzetničkom kapitalu i suradnje između industrijskog i znanstvenog sektora. Provedba pravne stečevine mora biti daljnji prioritet za jačanje unutarnjeg tržišta. Nažalost, mnoga od tih pravila nisu prenesena u nacionalne zakone, provode se na vrlo različite načine ili se primjenjuju u vrlo različitoj mjeri. To je ozbiljna i velika prepreka neometanom funkcioniranju unutarnjeg tržišta.

PITANJE ZA...

U rubrici „Pitanje za...” član EGSO-a **Stoyan Tchoukanov** odgovara na pitanje u vezi sa svojim mišljenjem čije je usvajanje predviđeno na plenarnom zasjedanju u siječnju.

Pitanje EGSO-a: Izvjestitelj ste za mišljenje „Promicanje autonomne i održive proizvodnje hrane: strategije za zajedničku poljoprivrednu politiku nakon 2027.” Što Odbor u tom mišljenju predlaže u vezi s održivom proizvodnjom hrane, posebno u pogledu ZPP-a nakon 2027.?

STOYAN TCHOUKANOV: U KOJEM BI SE SMJERU TREBALA KRETATI ZAJEDNI?KA POLJOPRIVREDNA POLITIKA NAKON 2027.?

Izvjestitelj ste za mišljenje „Promicanje autonomne i održive proizvodnje hrane: strategije za zajedničku poljoprivrednu politiku nakon 2027.” Što Odbor u tom mišljenju predlaže u vezi s održivom proizvodnjom hrane, posebno u kontekstu ZPP-a nakon 2027.?

Stoyan Tchoukanov: ZPP je Europskoj uniji omogućio da za svoje sve brojnije stanovništvo osigura stabilnu opskrbu hranom visoke kvalitete, koja se stalno poboljšava, a da istodobno zadrži model obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava. Ta se politika razvijala tijekom posljednjih 65 godina, ali i dalje postoje brojne kritike u pogledu triju dimenzija održivosti nove verzije koja je stupila na snagu 2021.

Budući da se suočavamo s novim izazovima, sada nam je više no ikad prije potreban stabilan dugoročni politički okvir usmjeren na održivu proizvodnju hrane i otvorenu stratešku autonomiju Europske unije. To bi trebalo ići ruku pod ruku sa zaštitom raznolikosti vrsta poljoprivrede u EU-u i zadovoljavanjem društvenih i ekoloških potreba („javna sredstva za javna dobra”), uz istodobno osiguravanje ruralnog razvoja.

Okolišne i klimatske politike ne bi se u oporavku od trenutačne krize smjele smatrati opterećenjem, već dijelom dugoročnih rješenja i smjernica za donošenje odluka u budućnosti. Najnovijom reformom ojačano je načelo da se za svaki hektar za koji se dodjeljuje potpora društvu zauzvrat moraju pružati ekološke usluge.

Međutim, jedinstveno financiranje po hektaru ne odražava ekološku stvarnost i ne predstavlja socijalno pravednu potporu. Smatramo da bi sljedećim ZPP-om to trebalo odvesti korak dalje i povećati okolišne i socijalne zahtjeve, uz obaveznu adekvatnu kompenzaciju i zaštitu od nepoštenog tržišnog natjecanja.

Stoga bi plaćanja po površini trebalo prenamijeniti u poticaje umjesto naknada za predmetne usluge, uz razumno prijelazno razdoblje koje može biti i dulje od trajanja jednog ciklusa višegodišnjeg financijskog okvira (VFO).

Mala obiteljska poljoprivredna gospodarstva trebala bi imati priliku odlučiti zadržati potporu dohotku zasnovanu na plaćanju po površini i jedinicama rada na poljoprivrednom gospodarstvu, čime bi se državama

članicama omogućilo da u strateškim planovima definiraju odgovarajuće kriterije. Kako bi se zaustavio daljnji pad broja poljoprivrednih gospodarstava u EU-u zbog nedostatka generacijske obnove, treba poduzeti mjere za povećanje prosječnih prihoda od poljoprivrede, pristupa zemljištu (putem bespovratnih investicijskih sredstava, povlaštenih kredita, nacionalnog zakonodavstva o prijenosu zemljišta), povoljnih uvjeta ulaganja u okviru drugog stupa (osiguravanjem dodatnog privatnog novca), usavršavanja (poljoprivrednika, radnika na poljoprivrednim gospodarstvima i savjetnika), osnaživanja žena, dobrih uvjeta rada, poboljšanja dugoročnih izgleda za poljoprivrednike (mirovine itd.) te ukupne privlačnosti ruralnih područja.

ZPP-om se mora pridonositi promicanju potražnje potrošača u EU-u za zdravijom i održivijom prehranom (ekološki, sezonski, lokalni proizvodi), smanjivati rasipanje hrane i regulirati tržište hrane kako bi se riješio problem financijalizacije prehrambenog sektora koja potiče velike špekulacije, s obzirom na to da se ostvaruje golema dobit dok se Europljani jedva nose sa sve većim cijenama hrane. Povećanja cijena energije i rizici od poremećaja u opskrbi energijom i gnojivima dio su nove normale, a u okviru ZPP-a trebalo bi razmotriti uključivanje protucikličkih mjera i osigurati programe potpore za ulaganja namijenjene poboljšanju proizvodnje i distribucije energije iz obnovljivih izvora u ruralnim područjima na razini poljoprivrednih gospodarstava i na lokalnoj razini.

U mišljenju predlažemo Komisiji da razmotri mogućnost jačanja javno-privatnih partnerstava za sustave osiguranja – dobrovoljnih u državama članicama – u instrumentima ZPP-a nakon 2027. kao odgovor na posljedice ekstremnih klimatskih nepogoda. S obzirom na izbore za Europski parlament koji će se održati 2024. i buduće proširenje EU-a, EGSO ovo mišljenje smatra prilikom za iznošenje određenih razmatranja, smjernica i prijedloga organiziranog civilnog društva o budućem obliku i smjeru ZPP-a nakon 2027. u cilju postizanja autonomne i održive proizvodnje hrane u okviru cjelovitije i sveobuhvatnije prehrambene politike. Cilj je doprinijeti prijedlogu Komisije za sljedeći ZPP isticanjem potreba organizacija civilnog društva i očekivanja društva u cjelini.

TRIBUTE TO JACQUES DELORS

U sje?anje na Jacquesa Delorsa, bivšeg predsjednika Europske komisije

Jacques Delors preminuo je 27. prosinca prošle godine. Od 1985. do 1995. bio je predsjednik Europske komisije, a prije toga, od 1981. do 1985. ministar financija u vladi Françoisa Mitterranda.

Bivši direktor i aktualni posebni savjetnik Instituta Jacques Delors u Parizu i bivši dopisnik za EU u Bruxellesu **Sébastien Maillard** odao mu je primjerenu počast.

Lorenzo Consoli, jedan od najpoznatijih novinara u Europi, također je s čitateljima biltena EGSO info podijelio svoja sjećanja o predsjedniku Jacquesu Delorsu.

Talijanski novinar i europski dopisnik od 1991. Lorenzo Consoli jedan je od najiskusnijih stručnjaka za europsku politiku, a radi za talijansku novinsku agenciju Askanews. Od 2006. do 2010. bio je predsjednik Međunarodnog udruženja novinara u Bruxellesu (API). Gostujući je profesor u okviru programa *Executive Master in European Journalism and Communication* na fakultetu IHECS u Bruxellesu. (ehp)

Jacques Delors, ?ovjek kolektivnog djelovanja

Jacques Delors preminuo je nakon dugog života ispunjenog uspješnim angažmanom koji je ostavio neizbrisiv trag. Izravno je sudjelovao u postavljanju temelja europskog projekta koji su danas naša realnost: jedinstveno tržište, šengensko područje, Erasmus, euro i kohezijski fondovi. Njegov rad na europskom projektu temeljio se na etici djelovanja.

Jacques Delors dao je javnom angažmanu notu plemenitosti. U svojem djelovanju u udrugama, sindikatima, a zatim i politici, taj se aktivist, kako se skromno volio nazivati, osobito oslanjao na personalizam Emmanuela Mouniera. Diskretno se izjašnjavao kao kršćanin i svaku je osobu vidio kao jedinstveno biće i kao dio mreže društvenih veza. Znao je da je za svako opsežnije djelovanje nužno potaknuti angažman unutar te mreže.

Zabrinut zbog zamaha individualizma, taj je socijal-demokrat vjerovao u društveni angažman, kojim svatko može doprinijeti općem dobru. Njegovo ime ostaje neraskidivo povezano sa savjetovanjem, zajedničkim upravljanjem, kolegijalnošću i drugim oblicima kolektivnog djelovanja, koje je promicao i za koje se zalagao. Stoga je pridavao veliku važnost Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija, čijem je osnivanju doprinio. Poštovao je posrednička tijela i vjerovao u iskren socijalni dijalog u duhu kompromisa.

Taj je dijalog vodio na europskoj razini i proširio ga na dijalog s religijama. Delors nije bio figura spasitelja. Iako je sam sebe podučavao, nije se smatrao isključivim tvorcem svojeg uspjeha nego osobom koja se kroz djelovanje izgradila pomoću drugih i u suradnji s njima. Delorsova razmišljanja neprestano su se razvijala u pozitivnoj interakciji s rezultatima djelovanja. Iako je bio čovjek načela i uvjerenja ukorijenjenih u njegovoj dubokoj vjeri, nije bio rob slijepe ideologije. Razborito je polazio od konkretnih okolnosti, razumijevanja situacije i poštovanja nacionalnih tradicija kako bi pronašao mogućnost za korak naprijed.

Davao je prednost realnosti u odnosu na ideje, za koje je ipak znao utrti put kada su okolnosti to omogućavale. Tako se zauzeo za ideju o jedinstvenoj valuti i od početka podržavao ponovno ujedinjenje Njemačke, koje je postalo neizbježno nakon pada Berlinskog zida. Istina je da svijet i njegove aktualne krize više nisu kao u vrijeme Delorsove Europe. Njegova postignuća, primjerice unutarnje tržište, treba prilagoditi i dopuniti s obzirom na prijeteće sile, ali ona su danas temelj za djelovanje. Današnji bi europski čelnici i čelnice trebali dati novi zamah njegovoj metodi uključivog i lucidnog pristupa realnosti koji se temelji na čvrstim načelima i otvorenosti za kompromis u interesu zajedničkog napretka.

Sébastien Maillard, posebni savjetnik i bivši direktor (2017. – 2023.) Instituta Jacques Delors

---

Lorenzo Consoli: Postignu?a i porazi Jacquesa Delorsa

Jacques Delors, preminuo 27. prosinca 2023., ostat će zapamćen kao najveći i najuspješniji predsjednik Europske komisije, vizionar pogleda uprta u budućnost i jedan od utemeljitelja ujedinjene Europe, kao što su to mnogo prije njega bili Jean Monnet i Robert Schuman.

Predsjednik Komisije prije njega nije bio puno više od europskog birokrata. Upravo je on toj ulozi dao status jednakovrijedan šefovima država i vlada, koji je kasnije postao općeprihvaćen. Tijekom svojega desetogodišnjeg mandata, od 1985. do 1995., također zahvaljujući potpori njemačkoga kancelara Helmuta Kohla i francuskoga predsjednika Françoisa Mitterranda, snažno je i odlučno promicao proces europske integracije. Naime, dao mu je novi zamah s ciljem da do 1992. zajedničko tržište, koje se temelji na carinskoj uniji, preoblikuje u istinsko jedinstveno tržište. Zatim je, dok je jedinstveno tržište još bilo u fazi realizacije, pokrenuo svoj drugi veliki projekt – uspostavu monetarne unije, dok je istodobno radio na širenju nadležnosti Zajednice uspostavom Europske unije posredstvom Ugovora iz Maastrichta.

Osim toga, prvi se put uhvatio u koštac s „demokratskim deficitom" Zajednice, predloživši – što je i prihvaćeno – davanje većih ovlasti Europskom parlamentu, najprije postupkom suradnje (predviđenim Jedinstvenim europskim aktom), a zatim (nakon reforme Ugovorom iz Maastrichta) postupkom suodlučivanja, kojim Europski parlament konačno dobiva istinsku ulogu suzakonodavca u pitanjima o kojima Vijeće odlučuje kvalificiranom većinom.

Put prema strateškom cilju uspostave jedinstvenog tržišta započet je dvama dokumentima: izvješćem o „cijeni nedjelovanja" na europskoj razini, u kojem su istaknute ekonomske prednosti uklanjanja postojećih unutarnjih zakonodavnih barijera, i prvom bijelom knjigom, u kojoj su navedene sve zakonodavne mjere (njih oko 200) potrebne za njihovo uklanjanje.

Delors je od samog početka u jačanju mehanizama donošenja odluka i europskih institucija vidio ključan instrument za ostvarivanje europskog projekta. Stoga je Jedinstvenim europskim aktom predložio prvu istinsku reformu Rimskih ugovora iz 1957., kojima su uspostavljene Europske zajednice (zajedničko tržište i Euratom), i uspio je uvjeriti države članice da je prihvate (1987.).

Jacques Delors zatim je imao ključnu ulogu u redefiniranju financijskog okvira Zajednice zahvaljujući znatnom povećanju proračunskih sredstava, koja su „Paketom Delors I" (1988. – 1992.) povećana na 1,20 % ukupnog BDP-a država članica, a „Paketom Delors II" (1993. – 1999.) na 1,27 %, kao i velikom povećanju sredstava za ekonomsku i socijalnu koheziju (regionalne i strukturne politike), koja se smatrala nužnom za objedinjivanje unutarnjeg tržišta. Međutim, još je važnija bila sustavna promjena proračunskog okvira Zajednica, koji je upravo nakon dva Delorsova „paketa" od godišnjeg postao srednjoročni (sedmogodišnji).

Tako je izbjegnuta potreba da se svake godine među državama članicama provode iscrpljujući pregovori o financijama, što bi na nekoliko mjeseci usporilo rad europskih institucija. Još jedan ključni element koji je Delors uveo u europske politike bila je socijalna dimenzija (među ostalim, upravo je on pokrenuo „socijalni dijalog" između poduzeća, sindikata i europskih institucija). Međutim, njegov socijalni program, koji je predviđao usklađivanje instrumenata za zaštitu radnika u slučaju krize i sprečavanje nastojanja da se proizvodne aktivnosti izmjeste izvan teritorija Zajednice, bio je jedan od njegovih neostvarenih ciljeva.

No njegov najveći neuspjeh bio je povezan s njegovom drugom bijelom knjigom – o rastu, zapošljavanju i konkurentnosti – koja je u velikom stilu pokrenuta 1993. kao posljednji veliki projekt u njegovu mandatu. Bio je to prijedlog za oživljavanje i jačanje ekonomije (koji bi se tijekom 20 godina financirao s 20 milijardi eura),

među ostalim, uz doprinose proračunu Zajednice i zajmove Europske investicijske banke, i izdavanjem zajedničkih dužničkih instrumenata (8 milijardi eura godišnje). Svrha tog plana bila je potpora izgradnji prometne i telekomunikacijske infrastrukture i nizu drugih ekonomskih i socijalnih inicijativa, što je u biti bio nagovještaj onoga što će 20 godina kasnije, kao odgovor na pandemijsku krizu, postati *NextGenerationEU*.

Plan je Europsko vijeće pozitivno prihvatilo, no ministri financija EU-a zatim su ga kritizirali i odbili. Desetljeće Jacquesa Delorsa završilo je silaznom putanjom i valom prigovora u kojima je bio optuživan za pretjerane ambicije, jakobinski centralizam i prekomjernu regulaciju. Međutim, neke od njegovih ideja kasnije su ostvarene, primjerice, transeuropske mreže i program „SURE" za potporu naknadama za privremenu nezaposlenost radnika tijekom krize uzrokovane bolešću COVID-19.

NOVOSTI IZ EGSO-A

Jubilej EGSO-a: Europskoj uniji potrebno još više socijalnog dijaloga

EGSO je primjer uspjeha, ali Europska unija mora uložiti još veće napore za očuvanje svog društvenog ugovora, solidarnosti, pravednog gospodarstva i uključivosti. To je od presudne važnosti za zaštitu europskih vrijednosti.

Europski gospodarski i socijalni odbor (EGSO) osnovan je Ugovorom iz Rima (potpisanim u ožujku 1957.), a svoje prvo plenarno zasjedanje održao je u svibnju 1958. Iskustvo rada Odbora i pouke za budućnost bili su tema rasprave **„Proslava 65. obljetnice Europskog odbora regija: jačanje položaja organizacija civilnog društva i obrana demokracije"** održane 13. prosinca 2023. u Bruxellesu. „U posljednjih 65 godina Odbor je izgradio istinsku platformu na kojoj civilno društvo može slobodno izražavati svoja stajališta i tako nastojati poboljšati zakonodavstvo EU-a. U geopolitičkom kontekstu koji se brzo mijenja glas snažnog i neovisnog civilnog društva važniji je nego ikada prije. Upravo se civilno društvo provođenjem svoje nadzorne uloge brine za to da demokratski kontrolni mehanizmi, vladavina prava i temeljna prava i vrijednosti i dalje funkcioniraju tako da nitko ne može demokraciju dovesti u pitanje", rekao je predsjednik EGSO-a **Oliver Röpke**.

Članovi i članice EGSO-a predstavljaju razne organizacije civilnog društva u Europi, uključujući poduzeća, sindikate i druge interesne skupine. Riječ je o savjetodavnom tijelu EU-a koje dostavlja mišljenja Europskoj komisiji, Vijeću EU-a i Europskom parlamentu te tako djeluje kao most između institucija EU-a, koje donose odluke, i građana EU-a. „EGSO je upravo navršio 65 godina i mogli bismo pomisliti da je vrijeme za odlazak u mirovinu, ali upravo suprotno. EGSO je sada, kada se mnogi Europljani i Europljanke suočavaju s poteškoćama, potrebniji nego ikada. Treba se oduprijeti pokušaju da se zanemari uloga organiziranog socijalnog dijaloga. Naprotiv, ostale institucije EU-a trebale bi više slušati naš glas", rekao je **Georges**

Dassis, bivši predsjednik EGSO-a i predsjednik Udruge bivših članova EGSO-a.

U raspravi je istaknuto da je EGSO u debati o europskom stupu socijalnih prava proteklih godina bio glavni partner. Osim toga, EGSO je bio ravnopravni sudionik Konferencije o budućnosti Europe, u čijim se konačnim preporukama EGSO izričito navodi kao instrument za povećanje sudjelovanja i transparentnosti demokracije EU-a. Noviji primjeri pionirske uloge EGSO-a uključuju prvi poziv na uspostavu istinske europske zdravstvene unije i činjenicu da je EGSO bio predvodnik u predlaganju „prava na popravak". **Stefano Mallia**, predsjednik Skupine poslodavaca, naglasio je važnost rada EGSO-a i istaknuo poboljšanja zakonodavstva od 1958. godine: „Proteklih smo mjeseci ostvarili nekoliko ključnih ciljeva, uključujući provjeru konkurentnosti i plavi plan EU-a. I dalje ćemo prenositi gledišta onih koje predstavljamo."

Energetska tranzicija, borba protiv klimatske krize i odgovor na geopolitičke prijetnje koje predstavlja Rusija samo su neki od izazova koji jačaju potrebu za EGSO-om koji pomaže u stvaranju konsenzusa radi postizanja općeg dobra, promicanja vrijednosti europske integracije i poticanja participativne demokracije i organizacija civilnog društva. „EGSO već 65 godina predstavnicima sindikata pruža platformu za sudjelovanje u suštinskim raspravama s poslodavcima, organizacijama civilnog društva i drugim institucijama Europske unije. Uspjeh EGSO-a počiva na suradnji. Okupljanjem predstavnika različitih društvenih skupina uspijevamo donositi mišljenja koja obuhvaćaju niz različitih perspektiva. Upravo ta uključivost omogućuje da naš rad bude u skladu s demokratskim načelima", rekla je **Lucie Studničná**, predsjednica Skupine radnika.

Séamus Boland, predsjednik Skupine organizacija civilnog društva, pozvao je na opću mobilizaciju EGSO-a za predstojeće europske izbore. „EU mora zajedničko rješavanje problema usmjeriti na zajedničke europske izazove. Hoćemo li u tome uspjeti uvelike će ovisiti o rezultatima izbora za Europski parlament. EGSO i njegovi članovi i članice imaju mandat i odgovornost da putem svojih mreža organizacija civilnog društva dopru do građana kako bi se suzbile dezinformacije, strahovi i nedostatak povjerenja. Osim toga, moramo ponoviti poziv za uspostavu istinskih mjera za provedbu dijaloga s civilnim društvom na razini EU-a u svim područjima politika."

Saznajte više o povijesti EGSO-a (ab)

Isabelle Le Galo Flores, nova glavna tajnica Europskog gospodarskog i socijalnog odbora

Predsjedništvo Europskog gospodarskog i socijalnog odbora (EGSO) odlučilo je 12. prosinca 2023. imenovati **Isabelle Le Galo Flores** novom glavnom tajnicom EGSO-a.

Isabelle Le Galo Flores magistra je matematičkog inženjerstva i magistra komunikacija, medijskih studija i međunarodnih odnosa. Tijekom karijere bila je na raznim rukovodećim položajima, a na zadnjem radnom mjestu bila je zamjenica glavnog direktora za Španjolsku u Zakladi Daniel i Nina Carasso, gdje je, među ostalim, radila u području održivih prehrambenih sustava i na temi građani i umjetnost.

Glavni tajnik EGSO-a ima izvršnu funkciju, pruža pomoć i savjete statutarnim tijelima EGSO-a i upravlja radnom snagom od otprilike 700 zaposlenika i zaposlenica. **Isabelle Le Galo Flores** preuzela je dužnost

16. siječnja na razdoblje od pet godina, nakon što je Gianluca Brunetti napustio tu funkciju 31. prosinca 2023. (ehp)

EGSO poziva na ja?anje politi?kih napora za iskorjenjivanje besku?ništva

U EU-u gotovo 900 tisuća ljudi živi kao beskućnik na ulici ili prespava svake noći u skloništu. Beskućništvo se u posljednjih 15 godina više nego udvostručilo pa EGSO stoga poziva države članice i EU da poduzmu mjere.

EGSO poziva na donošenje sveobuhvatne strategije EU-a za borbu protiv beskućništva i na djelotvorne nacionalne politike za beskućništvo koje bi hitno trebalo provesti kako bi se do 2030. radikalno smanjila ova pojava koja je jedan od najekstremnijih oblika socijalne isključenosti.

„Pozivamo na donošenje strategije EU-a o beskućništvu kojom bi se nadopunila Europska platforma za borbu protiv beskućništva (EPOCH) i omogućilo uključivanje nacionalnih politika o beskućništvu u europski semestar”, rekla je **Maria del Carmen Barrera Chamorro**, izvjestiteljica za mišljenje EGSO-a Okvir EU-a za nacionalne strategije za borbu protiv beskućništva.

Ta strategija mora biti poduprta preporukom Vijeća. Stoga EGSO poziva belgijsko predsjedništvo Vijeća EU-a da započne raditi na njoj. Odbor također traži od Komisije da hitno pripremi prijedlog novog višegodišnjeg programa rada koji bi se nastavio i tijekom sljedećeg mandata Komisije.

„EGSO želi da beskućništvo i dalje bude prioritet socijalne politike EU-a uoči, ali i nakon europskih izbora. Potreban nam je strateški zaokret u upravljanju beskućništvom kako bismo ga potpuno iskorijenili do 2030.”, rekao je suizvjestitelj za mišljenje **Ákos Topolánszky**.

EGSO predlaže aktivno promicanje načela „stanovanje na prvom mjestu” kako bi se spriječilo trajno beskućništvo. Prema tom načelu stanovanje ne samo da pruža utočište, nego je i alat za reintegraciju. Konkretno, to znači osiguranje dugoročnih rješenja stambenog pitanja, neovisno o tome jesu li ispunjeni uvjeti poput pokazivanja osobnog razvoja ili prihvaćanja potpore.

Pristup usmjeren na stanovanje već je usvojen u Lisabonskoj deklaraciji koju su 2021. potpisale 27 država članica EU-a, europske institucije i mnoge europske nevladine organizacije. Deklaracija je politička osnova EPOCH-a, a njezini potpisnici obvezali su se surađivati u području beskućništva na razini EU-a i raditi na iskorjenjivanju beskućništva do 2030. Međutim, EGSO u svojem mišljenju primjećuje da pitanje beskućništva i dalje nije u dovoljnoj mjeri riješeno ni na europskoj ni na nacionalnoj razini.

Finska je jedina zemlja koja je u posljednja dva desetljeća uspjela dosljedno smanjivati beskućništvo. (ll)

Potpredsjednica španjolske vlade Nadia Calviño izjavila da Europa mora i dalje biti predvodnica

Digitalizacija, trgovina, ekonomija i financije te konkuretnost i poslovanje četiri su područja u kojima je španjolsko predsjedništvo Vijeća Europske unije od srpnja do prosinca 2023. ostvarilo napredak.

Prva potpredsjednica španjolske vlade i ministrica gospodarstva i digitalizacije **Nadia Calviño** na plenarnom je zasjedanju u prosincu sažela zaključke rotirajućeg predsjedništva EU-a navevši, među ostalim, produbljivanje ekonomske i monetarne unije, trenutačna plaćanja u području bankarstva, reformu tržišta električne energije i potpisivanje naprednog trgovinskog sporazuma s Čileom.

Nadia Calviño, koja bi 1. siječnja 2024. trebala preuzeti dužnost predsjednice Europske investicijske banke (EIB), istaknula je i pitanja kojima će se Europska unija uskoro morati posvetiti, posebno s obzirom na predstojeće europske izbore. „Svijet prolazi kroz goleme promjene, a struktura uspostavljena nakon Drugog svjetskog rata se mijenja”, izjavila je. „Moramo se pobrinuti za to da EU i dalje bude predvodnik u najvažnijim svjetskim raspravama, da se bavi glavnim problemima i štiti europske vrijednosti u svijetu.”

Govoreći o intenzivnom semestru koji je upravo gotov, dodala je da je „suradnja s drugim europskim institucijama, a posebno EGSO-om, bila ključ uspjeha. Moja prisutnost pokazuje snažnu privrženost španjolske vlade socijalnim partnerima, socijalnom dijalogu i civilnom društvu. Nastojimo ih pažljivo slušati i u svoj rad uključiti mišljenje civilnog društva.” (mp)

Europska iskaznica za osobe s invaliditetom korak je bliže za slobodno kretanje osoba s invaliditetom u EU-u

EGSO poziva na proširenje područja primjene prijedloga Komisije o europskoj iskaznici za osobe s invaliditetom tako da se njome obuhvate i dulji boravci za potrebe rada ili studiranja, kako bi se osobama s invaliditetom omogućila sloboda kretanja u EU-u.

EGSO je pohvalio prijedlog Komisije o europskoj iskaznici za osobe s invaliditetom i europskoj parkirnoj karti kao prvi korak prema omogućavanju osobama s invaliditetom da se slobodno kreću EU-om.

„Ovaj prijedlog o iskaznici i karti utjecat će na više od 80 milijuna Europljana i Europljanki s invaliditetom”, rekao je **Ioannis Vardakastanis**, glavni izvjestitelj za mišljenje EGSO-a „Europska iskaznica za osobe s invaliditetom i europska parkirna karta za osobe s invaliditetom”, koje je predstavljeno na plenarnom zasjedanju EGSO-a 14. prosinca. „Ovo je vrlo važan korak prema uklanjanju ozbiljnih prepreka i prema tome da se osobama s invaliditetom, i Europljanima i državljanima trećih zemalja koji zakonito borave u državama članicama, osigura ostvarivanje temeljnog načela na kojem se zasniva Unija: slobode kretanja. To će

poslužiti i za oblikovanje daljnjih politika u budućnosti.”

Međutim, EGSO je upozorio da se prijedlogom ne uklanjaju neke od najvažnijih prepreka slobodnom kretanju Europljana i Europljanki s invaliditetom, naime nemogućnost prenošenja naknada povezanih s invaliditetom pri preseljenju u drugu državu članicu EU-a radi posla ili studiranja. U svojem samoinicijativnom mišljenju EGSO poziva na proširenje područja primjene prijedloga kako bi premještena osoba s invaliditetom mogla privremeno koristiti iskaznicu i kartu i tako nastaviti primati naknade povezane sa socijalnim politikama ili nacionalnim sustavima socijalne sigurnosti.

To trenutačno nije tako. Kada se neka osoba preseli iz jedne države članice u drugu, gubi pravo na sve naknade za invalidnost čim prijeđe granicu, sve dok se u novoj državi članici ponovno ne provede procjena invaliditeta.

Postupak procjene može trajati dulje od godinu dana, a tijekom prijelaznog razdoblja osoba ostaje bez priznatog statusa osobe s invaliditetom ili potpore. „Zahtijevamo da se područje primjene proširi kako bi se osiguralo da tijekom tog razdoblja u novoj zemlji ne bude pravnog vakuuma i obustave statusa osobe s invaliditetom. To će osobama s invaliditetom omogućiti dostojanstven život od samog početka”, izjavio je izvjestitelj **Vardakastanis**. (ll)

COP28: Civilno društvo poziva na poja?ano djelovanje u spre?avanju klimatskih promjena

Organizacije civilnog društva izražavaju razočaranje rezultatima konferencije COP28, ali ih vide kao platformu za pojačano europsko djelovanje na globalnoj razini. Europski gospodarski i socijalni odbor (EGSO) i dalje je predan rješavanju klimatske krize i naglašava potrebu za većim ambicijama i uključivanjem mladih.

Konferencija COP28 označava povijesnu prekretnicu s obzirom na to da se zemlje prvi put u trideset godina obvezuju da će se odreći fosilnih goriva u energetskim sustavima. Predsjednik EGSO-a **Oliver Röpke** priznaje taj napredak, ali ustraje u tome da treba u potpunosti napustiti fosilna goriva i naglašava važnost uključivanja mladih u te napore.

Pregovarači Europske unije smatraju uspješnim to što je zadržan cilj Pariškog sporazuma o ograničavanju globalnog porasta temperature. Konferencija COP28 usmjerena je na energetski sektor, a cilj joj je smanjenje emisija za 43 % do 2030. i postizanje nulte neto stope emisija do 2050. Međutim, Sporazum je kritiziran zbog svojih nedostataka, među ostalim zbog nesigurnosti u pogledu toga može li se ostvariti cilj od 1,5 °C, utjecaja naftnih država i ograničenih financijskih sredstava za tranziciju.

Supredsjednica Rimskog kluba **Sandrine Dixson-Declève** upozorava na sve veće nejednakosti u bogatstvu i društvene napetosti koje proizlaze iz nepravedne raspodjele tereta. Izaslanica mladih EGSO-a **Diandra Ni Bhuachalla** razočarana je rezultatima konferencije COP28 i naglašava važnost stvarnih iskustava ljudi u borbi protiv lobija za fosilna goriva.

Unatoč zabrinutosti članovi EGSO-a prepoznaju pozitivne aspekte Sporazuma iz Dubaija i obvezuju se na uklanjanje pravnih praznina. Istodobno pozivaju i druge institucije EU-a da učine isto. Glavna poruka rasprave EGSO-a odlučna je predanost: „Nećemo odustati" od hitnog rješavanja klimatske krize stalnim djelovanjem EU-a i UN-a. (ks)

U svojoj politici vanjskog djelovanja EU treba dati prednost klimatskoj diplomaciji

EU bi trebao promicati klimatsku diplomaciju kao političku okosnicu svojeg vanjskog djelovanja, naglasio je Europski gospodarski i socijalni odbor u svojem mišljenju usvojenom na plenarnom zasjedanju u prosincu. Potreban mu je pouzdan i vjerodostojan strateški plan kojim bi svoju klimatsku diplomaciju prilagodio aktualnoj geopolitičkoj situaciji i UN-ovim ciljevima održivog razvoja.

EGSO smatra da u daljnjem djelovanju klimatsku diplomaciju treba unaprijediti u okosnicu vanjskih odnosa EU-a.

Predsjednik Skupine poslodavaca EGSO-a i izvjestitelj za mišljenje **Stefano Mallia** naglasio je: „Želimo li izbjeći nepopravljivu štetu, ne smijemo gubiti vrijeme. Klimatska diplomacija preventivna je diplomacija i stoga je hitno treba unaprijediti kako bi postala okosnica vanjskih odnosa i vanjske politike EU-a."

EGSO potiče EU da donese sveobuhvatnu strategiju klimatske diplomacije s kratkoročnim i dugoročnim prioritetima, putem koje bi se klimatsko djelovanje integriralo u sva područja vanjskih odnosa, uključujući sigurnost i obranu, trgovinu, ulaganja, promet, migracije, razvojnu suradnju, financijsku i tehničku pomoć, kulturu i zdravlje.

Uspješna interna provedba europskog zelenog plana čini EU vjerodostojnim akterom koji može utjecati na druge dionike i nadahnuti ih na slično djelovanje usmjereno na održivost. Stoga EGSO poziva države članice i institucije da osiguraju bolju koordinaciju među akterima u EU-u kako bi se njihove politike uskladile s klimatskim ciljevima i ubrzalo unutarnje djelovanje usmjereno na provedbu zelenog plana.

Kako je izjavio izvjestitelj za mišljenje **Stefano Mallia**: „Moramo se okrenuti sebi da bismo procijenili možemo li ostvariti ciljeve koje smo postavili u okviru zelenog plana. Nakon što sredimo svoju situaciju, trebali bismo se okrenuti susjednim zemljama, poticati njihovu gospodarsku diversifikaciju, oblikovati planove za pravednu tranziciju i podupirati projekte prilagodbe i upravljanja rizicima da bismo spriječili i smanjili rizike nestabilnosti." (mt)

Akt o klju?nim lijekovima za osiguravanje europske farmaceutske neovisnosti

U nedavno usvojenom mišljenju Europski gospodarski i socijalni odbor (EGSO) upozorava da pretjerano oslanjanje EU-a na uvoz aktivnih farmaceutskih sastojaka i gotovih lijekova iz Azije ugrožava zdravlje i dobrobit građana i građanki EU-a. EGSO stoga predlaže donošenje akta o ključnim lijekovima.

Europska unija sve teže osigurava opskrbu osnovnim farmaceutskim proizvodima, a većinu aktivnih farmaceutskih sastojaka i gotovih lijekova trenutačno uvozi iz Azije. Oslanjanje na vanjske dobavljače postavlja pitanje otpornosti EU-a na prekide u lancima opskrbe, volatilnost cijena i potencijalne geopolitičke rizike.

„Oslanjanjem na vanjske dobavljače za uvoz osnovnih farmaceutskih proizvoda ugrožavamo živote naših građana i građanki. Moramo smjesta djelovati da bismo Europljanima i Europljankama osigurali pristup potrebnim lijekovima”, izjavio je **Lech Pilawski**, EGSO-ov izvjestitelj za to mišljenje.

Da bi se to pitanje riješilo, EGSO preporučuje uspostavu novog mehanizma EU-a koji bi podržavao proizvodnju aktivnih farmaceutskih sastojaka i gotovih lijekova u Europi. Predloženi akt o ključnim lijekovima bio bi u obliku uredbe, a zamišljen je kao sveobuhvatan mehanizam kojim se aktivno podupire proizvodnja aktivnih farmaceutskih sastojaka i gotovih lijekova u Europskoj uniji. Taj bi mehanizam osigurao financiranje istraživanja i razvoja, razvoja infrastrukture i operativnih troškova.

Provedba tih preporuka iziskivat će znatna ulaganja i visok stupanj suradnje među državama članicama. EGSO poziva Europsku komisiju da preuzme koordinaciju tih napora i razvije sveobuhvatnu strategiju kojom bi se zaštitila zdravstvena sigurnost Europe, promicalo gospodarsko blagostanje, a građankama i građanima EU-a osigurali cjenovno pristupačni lijekovi. (gb)

EGSO poziva na donošenje prilago?enih paktova za potporu izoliranim regijama EU-a

Europski gospodarski i socijalni odbor (EGSO) u svom je mišljenju usvojenom na plenarnom zasjedanju predložio strategiju za rješavanje društveno-gospodarskih poteškoća s kojima se suočavaju otočna, planinska i rijetko naseljena područja EU-a. EGSO poziva na mjere EU-a u okviru kohezijske politike i naglašava potrebu za prilagođenim strategijama, pouzdanim podacima i posebnim mehanizmima za održivi rast.

Izolirane regije EU-a, kao što su otočna, planinska i rijetko naseljena područja, bore se s gospodarskim, društvenim i okolišnim izazovima koji otežavaju njihov razvoj. Izolirani otoci suočavaju se s visokim

troškovima zbog svoje izolacije, a klimatske promjene predstavljaju rizik za planinska područja. Smanjenje broja stanovnika u rijetko naseljenim područjima zahtijeva inovativne strategije rasta. Izvjestitelj EGSO-a **Ioannis Vardakastanis** naglašava potrebu za prilagođenim pristupima kojima bi se uzele u obzir posebnosti svake regije. Odbor se u svojem mišljenju zalaže za kohezivno djelovanje EU-a, naglašavajući pritom regionalnu solidarnost za sprečavanje marginalizacije. EGSO predlaže primjenu snažne pravne osnove kohezijske politike EU-a. Osim toga, za prevladavanje jedinstvenih izazova preporučuje uspostavu posebnih fondova i paktova, primjerice pakta za otoke i pakta za planinska područja, po uzoru na uspješne strategije u urbanim i ruralnim područjima. Rješenja moraju obuhvatiti gospodarske, socijalne i okolišne aspekte i iziskuju različite mjere, od smanjenja operativnih troškova do poticanja otvaranja radnih mjesta i očuvanja lokalne kulture. Informirano donošenje odluka ovisi o točnim podacima, izgradnji kapaciteta i promicanju aktivnog dijaloga među europskim, nacionalnim i lokalnim dionicima kako bi se oblikovale politike koje odražavaju jedinstvene okolnosti tih regija u EU-u. (tk)

EGSO razvija viziju za ja?anje konkurentske prednosti financijskog sektora EU-a

Financijski sektor, a pogotovo bankarstvo, nužan je za povećanje konkurentnosti gospodarstva EU-a jer znatno utječe na financiranje i prijelaz na održivost, koji je od ključne važnosti. U mišljenju usvojenom na plenarnom zasjedanju, Europski gospodarski i socijalni odbor (EGSO) istaknuo je ključne načine za osnaživanje ovog sektora i povećanje njegovog doprinosa strateškoj autonomiji EU-a, kao i ciljeve koji će mu pomoći da to ostvari.

Otporan financijski sustav prioritet je gospodarske preobrazbe EU-a, ali unatoč naporima da se ugrade provjere konkurentnosti i poboljša regulativa putem programa REFIT, izazovi su i dalje prisutni. Izvjestitelj EGSO-a **Antonio García del Riego** ističe da nepotpunost bankovne unije i unije tržišta kapitala sprječava jedinstvo tržišta, zbog čega banke u EU-u zaostaju za drugim bankama u svijetu. Stoga treba provesti temeljite evaluacije kako bi se osigurao konkurentan i otporan financijski sektor. Pošteno tržišno natjecanje ključno je za stabilnost i rast, ali iziskuje snažnije regulatorne okvire koji štite raznolikost bankarskog sektora. EGSO naglašava važnost poštenog tržišnog natjecanja za osiguranje stabilnosti i privlačenje ulaganja i poziva na to da se nadzoru pristupi na uravnotežen način, kojim se promiču i digitalizacija i održivost tržišta. Iako pozdravlja uključivanje provjere konkurentnosti u buduće politike EU-a, EGSO ističe da se konkurentnost mora poboljšati bez odstupanja od globalnih standarda kao što je Basel III. Ta se provjera mora uskladiti s posebnostima financijskog sektora. Dovršetak unije tržišta kapitala smanjit će fragmentaciju tržišta, poboljšati financijsku stabilnost i potaknuti integraciju. EGSO naglašava da su učinkovite metode evaluacije, sudjelovanje dionika u procjenama učinka i pouzdani podaci za informirano donošenje odluka ključni za unapređenje tog sektora. (tk)

Procjene u?inka i aktivno sudjelovanje civilnog društva trebali bi biti vode?a na?ela strategije Global Gateway

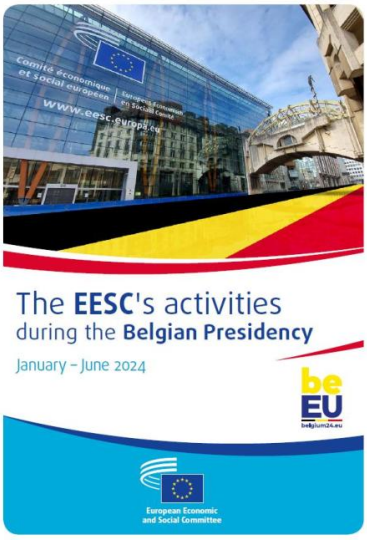
Inicijativom Global Gateway nastoji se osigurati otvorenu stratešku autonomiju EU-a, ali ona se mora temeljiti na procjenama učinka, istaknuo je Europski gospodarski i socijalni odbor u svom mišljenju usvojenom na plenarnom zasjedanju u prosincu. EGSO predlaže da mu se dodijeli aktivnija ulogu u ključnim fazama postupka donošenja odluka o razvojnim projektima povezanima sa strategijom Global Gateway.

Strategijom Global Gateway mobilizirat će se ulaganja u visini do 300 milijardi EUR u razdoblju 2021. – 2027. za suzbijanje klimatskih promjena, poboljšanje digitalne, energetske i prometne povezanosti i jačanje zdravstvenih, obrazovnih i istraživačkih infrastruktura u cijelom svijetu.

Međutim, EGSO naglašava da se investicijski programi u okviru inicijative Global Gateway moraju zasnivati na procjenama učinka, osiguranju demokratske odgovornosti za razvojne inicijative u partnerskim državama, i ekonomskoj, socijalnoj i okolišnoj održivosti projekata. Istovremeno, Odbor izražava zadršku prema projektima koji se financiraju drugim sredstvima EU-a i koji bi mogli odstupiti od standardnog procesa praćenja zbog nejasnih postupaka procjene učinaka pojedinačnih projekata.

Izvjestitelj za to mišljenje, član EGSO-a **Stefano Palmieri**, naglasio je da projekti u okviru strategije Global Gateway trebaju poštovati određen broj načela i ciljeva i da je „usklađenost s vrijednostima EU-a i provedba detaljnih procjena učinka važna za osiguranje održivosti tih projekata”.

Odbor ujedno izražava žaljenje zbog nedostatka smislenog sudjelovanja lokalnih europskih dionika u općem razvojnom procesu. EGSO bi želio biti aktivnije uključen u ključne faze postupka donošenja odluka o razvojnim projektima povezanima sa strategijom Global Gateway, počevši s organizacijom redovitih sastanaka između Odbora za Global Gateway i organizacija civilnog društva i socijalnih partnera. (mt)

Upravo objavljeno: naše aktivnosti tijekom belgijskog predsjedanja

Belgija je 1. siječnja preuzela palicu i predsjedat će Vijećem EU-a u ključnoj prvoj polovici 2024. Naglasak će nedvojbeno biti na europskim izborima, koji će se održati u lipnju i na kojima će europski građani i građanke odlučiti o smjeru budućeg razvoja Unije. Imat ćemo aktivnu ulogu u širenju informacija o izborima i poticanju glasača da idu na birališta. „Kao dom organiziranog civilnog društva EGSO će s belgijskim predsjedništvom blisko surađivati na izgradnji snažnije, otpornije i demokratskije Europe", izjavio je predsjednik EGSO-a **Oliver Röpke**.

U novoj brošuri predstavljene su naše aktivnosti u prvoj polovici godine i ključni dosjei na kojima rade naše stručne skupine, kao i razmatračka mišljenja na zahtjev belgijskog predsjedništva.
Želite li znati tko su naši belgijski članovi i članice?

Ovdje možete saznati o kome je riječ i koje dijelove civilnog društva predstavljaju. Informacije su dostupne na nizozemskom, francuskom, njemačkom i engleskom jeziku (cw).

Tjedan civilnog društva EGSO-a 2024., 4. – 7. ožujka – Upišite u kalendar!

Europski izbori u lipnju 2024. odredit će budućnost Europe, a EGSO, kao institucijski partner civilnog društva, **kreće sa svojim prvim Tjednom civilnog društva**.

Nemojte ga zaboraviti upisati u kalendar!

Na tom značajnom događanju okupit će se građani i građanke svih dobnih skupina i iz svih sredina, uključujući mlade, novinare i zaposlenike europskih institucija, i sudjelovati u živoj raspravi o temama koje su važne za naš svakodnevni život i budućnost Europe.

Pod krilaticom ***Ustanimo za demokraciju!*** raspravljat ćemo o opasnostima i izazovima s kojima se suočavamo u nastojanjima da očuvamo demokratske vrijednosti i utvrditi što civilno društvo točno očekuje od budućeg vodstva Europe. Naše preporuke doprinijet će EGSO-ovoj rezoluciji o europskim izborima.

Tjedan civilnog društva obuhvatit će **pet glavnih EGSO-ovih inicijativa**:

- **Dane civilnog društva:** *organizacije civilnog društva kao potpornji demokracije i klju?ni igra?i u rješavanju postoje ?ih problema*
- **Dane europske građanske inicijative:** *mjesto susreta za zakonodavce EU-a i države ?lanice, voditelje kampanja, gra?ane, gra?anke i dionike civilnog društva*
- **Tvoja Europa, tvoj glas:** *ustanite u obranu demokracije i podržite Europu: prioriteti mladih za sljede?i saziv Europskog parlamenta*
- **Nagradu civilnog društva**: *mentalno zdravlje tema je 14. EGSO-ove Nagrade za civilno društvo*
- **Seminar za novinare:** *kako mobilizirati Europljane i Europljanke za europske izbore?*

Dođite i pronađite inspiraciju na stručnim radionicama i raspravama na visokoj razini. Iznesite svoje stavove o pitanjima ključnima za novi europski zakonodavni ciklus i povežite se s organizacijama civilnog društva i donositeljima promjena iz cijele Europe!

Registracija počinje u siječnju 2024.

Više informacija uskoro na #internetskim stranicama Tjedna civilnog društva – CivSocWeek (mt)

NOVOSTI IZ SKUPINA

Kako ostvariti stvarnu stratešku autonomiju EU-a u podru?ju gospodarstva?

Nova studija EGSO-ove Skupine poslodavaca

Europska unija oduvijek snažno zagovara ekonomsku integraciju s ostatkom svijeta. U miroljubivom svijetu koji se temelji na pravilima Europa je zahvaljujući toj strategiji postala jedna od najvažnijih svjetskih trgovinskih sila i jedna od najprosperitetnijih svjetskih regija.

Pandemija bolesti COVID-19 i ruska invazija na Ukrajinu iz temelja su promijenile dinamiku otvorenosti i ekonomske integracije te nagovijestile predstojeću dugotrajnu i tešku borbu za očuvanje blagostanja EU-a. Ti remetilački događaji pokazali su koliko je važno da EU postane otporniji i da bude sposoban za obranu vlastitih strateških interesa.

EU se priprema da odgovori na izazove koji bi mogli signalizirati odstupanje od multilateralnog trgovinskog sustava koji se temelji na pravilima, koji je karakterizirao razdoblje nakon Drugog svjetskog rata. Osim toga,

EU mora jasno definirati stratešku autonomiju.

Studiju je proveo Centar za studije europskih politika (CEPS) i u njoj se razmatraju ta kompleksna pitanja, istražuju europske slabosti i predlaže niz preporuka za ostvarivanje strateške autonomije. Studiju je naručio EGSO na zahtjev EGSO-ove Skupine poslodavaca, a sastavio ju je CEPS.

Studija je dostupna na adresi https://europa.eu/!n98Tdd.

EU 2030., COP28 i hitna potreba za pravednom tranzicijom

EGSO-ova Skupina radnika

Godišnje izvješće o napretku za 2023. Europske agencije za okoliš (EEA) ne budi preveliku nadu: EU do 2030. možda neće ostvariti većinu ciljeva Posebno su loši izgledi za potrošački otisak, razine potrošnje energije, kružnu proizvodnju i ekološku poljoprivredu, iako ni ostatak – od bioraznolikosti do prilagodbe klimatskim promjenama i njihovog ublažavanja – ne izgleda ništa bolje.

Bitno drugačiji nisu bili ni rezultati sastanka COP28, s čijim zaključcima, kako je pokazala rasprava na EGSO-ovom plenarnom zasjedanju u prosincu, civilno društvo nije nimalo zadovoljno. Unatoč tome što se fosilna goriva prvi puta identificiraju kao glavni uzrok klimatskih promjena, tekst je bogatiji riječima nego konkretnim mjerama i ne navodi jasno tko će i koliko morati platiti. Cilj da se porast prosječne globalne temperature ograniči na 1,5 stupanj do kraja stoljeća teško će se postići, jer će temperatura za toliko porasti već u sljedećih pet godina. Godina 2023. bila je najtoplija godina ikad zabilježena, a svaki njezin mjesec nakon lipnja najtopliji mjesec ikad zabilježen.

Ta turobna slika ne smije nas obeshrabriti već, dapače, motivirati jer valja nešto poduzeti. Sad nije trenutak za stidljive dobre namjere (u prošlosti ih je bilo sasvim dovoljno i vidite kamo su nas dovele) ili povratak na mjere štednje. Načela pravedne tranzicije i gospodarske, socijalne i okolišne održivosti moraju prožimati svaku politiku EU-a. U skladu s najnovijim mišljenjem EGSO-a o toj temi, to mora uključivati usvajanje direktive o pravednoj tranziciji u svijetu rada, i to na razini cijelog EU-a. Ovaj golemi zadatak koji je pred nama može se ostvariti samo ako svi u njemu sudjeluju. Ako troškovi opet budu prebačeni samo na najranjivije skupine, kao što je već često slučaj, populizam krajnje desnice sve će više rasti. Jednom kad ni oni ne budu više mogli poricati katastrofalne učinke klimatskih promjena, bit će prekasno.

Nova studija baca svjetlo na troškove klimatskih promjena za ku?anstva diljem EU-a

Lorenza Campagnolo, koordinatorica istraživanja, i tim CMCC-a uključen u ovu studiju

Studija *„Trošak klimatskih promjena za kućanstva i obitelji u EU-u”* pomogla je da se rasvijetli kako troškovi povezani s mjerama prilagodbe, politikama ublažavanja i posljedicama klimatskih promjena utječu na kućanstva u EU-u, ovisno o tome u kojoj se regiji nalaze i o njihovim socioekonomskim značajkama. U studiji se potvrđuje da postoji praznina o tome u literaturi i da nema opsežne procjene troškova klimatskih promjena koja je usmjerena na kućanstva u EU-u.

U studiji su predstavljeni nova metodologija i rezultati u kojima se kombiniraju informacije Eurostata o dohotku i izdacima kućanstava, opasnosti povezane s klimom i alati za modeliranje. U našoj studiji gubitak prihoda kućanstava i izdaci uzrokovani klimatskim promjenama smatraju se izravnom posljedicom učinaka klimatskih promjena ili potreba za prilagodbom.

Klimatske promjene će do 2050. imati drugačiji učinak na različite regije i socioekonomske skupine u EU-u. U slučaju umjerenih klimatskih promjena vjerojatno će doći do povećanja izdataka kućanstava za zdravstvo u sjevernim i južnim dijelovima EU-a, izdataka za hranu u istočnim, zapadnim i južnim područjima, izdataka za električnu energiju u svim regijama i u osiguranju, posebno na sjeveru. Taj porast izdataka znatno će opteretiti siromašnija kućanstva, koja će manje moći diversificirati potrošnju i imati ograničenu sposobnost prilagodbe. Istodobno će na jugu EU-a doći do smanjenja dohotka od rada, a u svim regijama će se smanjiti ukupni dohodak od rada.

Doći će do negativnih i regresivnih učinaka (koji će više pogoditi siromašnija kućanstva nego bogatija) na širok raspon izdataka za robu/usluge i izvore prihoda, posebno na jugu EU-a (izdaci za zdravstvo, električnu energiju i osiguranje te ukupni dohodak od rada), ali i marginalno u istočnim (izdaci za hranu) i sjevernim regijama (izdaci za električnu energiju i osiguranje). Zbog klimatskih promjena vjerojatno će se povećati broj osoba izloženih riziku od siromaštva diljem EU-a; scenariji ublažavanja klimatskih promjena vjerojatno će ublažiti tu pojavu kroz poticanje bržeg rasta plaća niskokvalificirane radne snage u usporedbi s visokokvalificiranom radnom snagom

Glavne preporuke za oblikovatelje politika odnose se na davanje prednosti regijama, primjerice regijama na jugu EU-a, koje se istodobno suočavaju s negativnim posljedicama na kućanstva i regresivnošću, te na jačanje mjera potpore dohotku i njihovo prilagođavanje najranjivijim skupinama stanovništva u tim regijama. Nadalje, zbog višesektorske prirode troškova klimatskih promjena potrebna je horizontalna integracija politika kako bi oblikovanje politika bilo učinkovitije.

Studija, koju je na zahtjev Skupine organizacija civilnog društva proveo CMCC, i sažetak mogu se preuzeti s internetskih stranica EGSO-a.

JA ?U GLASATI. A TI?

„Ja ?u glasati. A ti?”

U prosincu smo počeli objavljivati mišljenja naših gostiju o europskim izborima u okviru rubrike „Ja ću glasati. A ti?” Ovoga puta, naša gošća je **Malgorzata Molęda-Zdziech**, poljska sociologinja, politologinja i aktivna komentatorica događaja u Poljskoj.

Ona je pročelnica Odsjeka za političke studije na Visokoj školi za ekonomiju u Varšavi i rektorova predstavnica za suradnju s Europskom unijom. U svojem članku komentira važan utjecaj poljskog civilnog društva na rezultate posljednjih poljskih nacionalnih izbora održanih u listopadu 2023. Također upućuje na jedan od prioriteta budućeg poljskog predsjedanja Vijećem EU-a koji se odnosi na ulogu civilnog društva u zaštiti vladavine prava. (ehp)

Ma?gorzata Mol?da-Zdziech: Civilno društvo i europski izbori 2024.

Ukratko, civilno društvo sačinjavaju skupine zajednica koje su kadre samoorganizirati se i definirati i ostvariti zacrtane ciljeve. U demokratskim su sustavima skupine civilnog društva brojne i raznolike kako bi u najvećoj mogućoj mjeri mogle predstavljati raznolikost glasova i stajališta svojih članova i članica. U nedemokratskim režimima nevladine organizacije najčešće su u opoziciji prema vlastodršcima. Pokretačka snaga civilnog društva leži u sudjelovanju građana i želji za suradnjom na postizanju općeg dobra, neovisno o državnim institucijama.

Kad je stranka PiS bila na vlasti, organizacije civilnog društva mobilizirale su se protiv promjena koje su štetile državnom sustavu upravljanja i zaštiti ljudskih prava. Kako se opisuje u izvješću „Pritisak i mobilizacija: civilno društvo i kriza vladavine prava” Helsinške zaklade za ljudska prava, nevladine zajednice organizirale su u razdoblju od 2016. do 2022. mnoštvo masovnih prosvjeda u obranu vladavine prava i protiv kršenja ustavnih vrednota, a nudile su i pravnu pomoć skupinama kojima prijeti diskriminacija ili represija. Nevladini sektor nastavio je pronalaziti nove kanale za sudjelovanje u postupcima donošenja odluka, među ostalim organiziranjem djelotvornih koalicija za izbor povjerenika za ljudska prava i pravobranitelja za prava djece, kao i panela građana i građanki.

Rezultati parlamentarnih izbora održanih 15. listopada 2023. dokaz su snage civilnog društva u Poljskoj. Povijesni odaziv birača od 74,38 % i izborna prednost oporbenih skupina dokaz su učinkovite građanske

mobilizacije koja je dovela do promjene vlade. Kandidati stranke Pravo i pravda (PiS) dobili su 35,38 % glasova. Time je ta stranka prva od 1989. osvojila parlamentarne izbore treći put zaredom, ali, za razliku od izbora 2015. i 2019., njezina lista kandidata nije dobila većinu mjesta potrebnih za formiranje vlade. U Sejm su izabrane i sljedeće političke grupacije: Građanska koalicija (30,7 %), Treći put PSL-PL (14,4 %), Nova ljevica (8,61 %) i Konfederacija „Sloboda i neovisnost" (7,16 %). Tri koalicijske skupine – Građanska koalicija, Treći put PSL-PL i Nova ljevica – osvojile su ukupno 51,72 % glasova, što im je dalo većinu potrebnu za formiranje vlade. Vlada s Donaldom Tuskom kao premijerom oformljena je nakon početnog neuspjelog pokušaja PiS-a.

Ni u jednom istraživanju nije predviđen tako visok odaziv birača. Podsjećamo, odaziv na parlamentarnim izborima 2019. bio je 61,74 %, u usporedbi sa 62,7 % na povijesnim izborima 1989. Rezultati anketa (npr. onih koje su proveli CBOS i Zaklada Batory) pokazuju da je poticaj građanima i građankama da izađu na izbore bila želja za promjenom zbog dugotrajnih frustracija društva. Valja napomenuti da je izborima prethodila snažna društvena mobilizacija. Među ostalim, za glasanje izvan mjesta boravišta prijavio se rekordan broj birača (do 12. listopada u 15:00 sati biralište je promijenilo 960 000 osoba, a to je zatražilo još oko 1 200 000 osoba). Broj Poljaka i Poljakinja koji žive u inozemstvu i koji su se prijavili za glasanje gotovo se udvostručio (oko 600 000, u usporedbi s 350 000 na izborima 2019.).

Najava i održavanje referenduma na nacionalnoj razini mogli bi se smatrati još jednim čimbenikom povećane građanske mobilizacije za parlamentarne izbore. Odaziv birača na referendumu iznosio je 40,91 % i stoga nije bio obvezujući. Još jedan važan čimbenik te mobilizacije bile su brojne mjere koje su nevladine organizacije poduzele kako bi potaknule odaziv birača. Posebno valja istaknuti one koje su bile usmjerene na žene i mlade (npr. „Tvoj izbor" Inicijative ženskih glasova, „Dosta smo šutjeli" inicijative Istok ili „Tvoja odluka" inicijative SexEd) i koje su pridonijele povećanom odazivu birača. Na parlamentarnim izborima 2019. glasalo je 61,5 % žena i 60,8 % muškaraca. Odaziv mladih u dobi od 18 do 29 godina bio je 46,4 %. Na izborima 2023. glasalo je više žena (73,7 %) nego muškaraca (72,0 %) i 68,8 % mladih (18 – 29 godina starosti). Organizacije u lokalnim zajednicama provele su najmanje 20 kampanja uoči izbora kako bi potaknule ljude da glasaju.

Kampanje su se uglavnom provodile na internetu, ali i na televiziji, radiju, pa čak i u kinima. Zahvaljujući sudjelovanju slavnih osoba, influencera, glumaca i javnih osoba doprla je do raznih ciljanih skupina. Prema istraživanju CBOS-a „Izborni motivi i odluke 2023.", provedenom u listopadu 2023., većina glasača (oko 70 %) odlučila je kako će glasati barem nekoliko tjedana prije izbora. Ostatak je to učinio kasnije – u posljednjem tjednu prije izbora (28 %), na dan izbora (9 %) ili na dan prije izbora (4 %). Za birače Građanske koalicije (KO) posebno važan bio je stav te grupacije prema Europskoj uniji (80 %). Kao razlog za glasanje za KO gotovo jednako često (77 %) navodi se i želja za promjenom vodstva. Velik dio glasača te grupacije (64 %) smatrao je da ona predstavlja vrijednosti i načela koja su im bliska. Glasači PIS-a smatrali su da ta stranka zastupa i njihove interese („skrb o ljudima poput njih" – 66 %) i njihove vrijednosti i načela (62 %) i imali su pozitivno mišljenje o dosadašnjem vodstvu te stranke (64 %) i njezinom gospodarskom programu (59 %).

U lipnju 2024. Poljaci i Poljakinje izaći će na birališta kako bi izabrali svoje zastupnike u Europskom parlamentu. Izbori za EP mogu se smatrati još jednom etapom izbornog ciklusa koji je započeo 2023. parlamentarnim izborima jer će se u travnju 2024. održati i lokalni izbori u Poljskoj. Tema Europe bit će prisutna u kampanjama lokalnih vlasti, iako u manjoj mjeri nego tijekom parlamentarnih izbora. Nadalje, dvadeseta obljetnica pristupanja Poljske EU-u mogla bi utjecati na odaziv birača na europskim izborima. Napominjemo da je na posljednjim izborima za Europski parlament 2019. odaziv birača u Poljskoj iznosio 45,68 %.

Poljski građani i građanke snažno se zalažu za to da njihova zemlja bude dio Europske unije. Prema studiji CBOS-a iz travnja 2023. godine 85 % ispitanika odobrava članstvo u EU-u. Taj se broj smanjio, ali je i dalje vrlo visok. Udio ispitanika koji se protive članstvu Poljske u EU-u iznosi 10 %, a 5 % ispitanika nema mišljenje o toj temi.

Također bismo trebali imati na umu da će se ovo biti prvi put da se izbori za Europski parlament održavaju u sjeni polikrize, tj. tekućeg rata u Ukrajini, klimatske krize, gospodarske krize i jačanja populističke desnice. Stoga će, s obzirom na očekivano intenziviranje aktivnosti dezinformiranja, u kampanji biti važno provoditi djelotvornu i dosljednu komunikacijsku politiku prilagođenu određenim skupinama glasača. Te međunarodne napetosti potiču pristaše Europske unije da nadu polažu u zajednicu koja jamči našu sigurnost.

Małgorzata Molęda-Zdziech

Varšavska ekonomska škola – Tim centra Europe Direct u Poljskoj

Urednici

Ewa Haczyk-Plumley (editor-in-chief)
Daniela Marangoni (dm)
Laura Lui (ll)

Suradnici u ovom broju

Christian Weger (cw)
Daniela Marangoni (dm)
Daniela Vincenti (dv)
Ewa Haczyk-Plumley (ehp)
Giorgia Battiato (gb)
Jasmin Kloetzing (jk)
Katerina Serifi (ks)
Katharina Radler (kr)
Laura Lui (ll)
Marco Pezzani (mp)
Margarita Gavanas (mg)
Margarida Reis (mr)
Millie Tsoumani (mt)
Pablo Ribera Paya (prp)
Thomas Kersten (tk)

Koordinacija

Agata Berdys (ab)
Giorgia Battiato (gb)

Technical support
Bernhard Knoblach (bk)
Joris Vanderlinden (jv)

Adresa

European Economic and Social Committee
Jacques Delors Building,
99 Rue Belliard,
B-1040 Brussels, Belgium
Tel. (+32 2) 546 94 76
E-pošta: eescinfo@eesc.europa.eu

EGSO info objavljuje se devet puta na godinu tijekom plenarnih zasjedanja EGSO-a. ? EGSO info dostupan je na 23 jezika.
EGSO info ne predstavlja službeno izvješ?e o radu EGSO-a; informacije o tome dostupne su u Službenom listu Europske unije ili drugim publikacijama Odbora.
Umnažanje je dopušteno ako se EGSO info navede kao izvor te primjerak pošalje uredniku.

01/2024